

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Forretningsfører Sparekasse, Ridder
Trykt i Allinge Røgtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Pettitlini
for Inserater paa Forsiden 15 Øre.
Almindelige Annonceer 1. Gang 10 Øre
etterfølgende Gange 5 Øre.

Nr. 122

Fredag den 4. Februar 1916

4de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“

udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

Skygger.

Et Københavner-Billede.

Klokken er to Nat.

Støjende, pludrende og med alle-
haande Udraab myldrer Folk ud fra
Dansebalet. — Halvfulde Mand-
folk og Fruentimmer, hede af Dan-
sen i det røgfyldte Lokale, stormer
ud mellem en Række ventende
Mænd, der skarpt iagttager hvert In-
divid.

— Hold Fingrene hos Dem
selv og lad een gå i Fred! hører
man en ung Pige sige.

Manden, til hvem denne Tale er
rettet, frækker sig sky tilbage i Vrin-
len med et „Undskyld Fløken!“

— Et kendt Ansigt fra Kvægtor-
vet forsoinder med en Dame i en
Bil; Herrer med høje, skinnende
Cylindre, — Damer i lange Plys-
kaaber, der dækker flotte, ultra-mo-
derne Toiletter, og med vajende Fjer,
— ganske unge Piger med ulevende
Ansigtstræk og flakkende, søgende
Øjne, — unge Mænd udhalet efter
sidste Mode, — ældre ærværdige
Haandværksmestre, der har fejret
Lørdag Aften paa en festlig Maade,
kommer ud fra det stærkt oplyste
Lokale.

Kort sagt: Mennesker fra alle
Samfundslag — fra det højeste
Bourgeoisie til det laveste Proleta-
riat — findes her.

— Kontrolløren, en svær, bred-
skuldret Mand i en forhenstående
guldgalloneret Kavaj og en hel Ci-
gar i et trekvart Meter langt Cigar-
rør, staar i Porten. Stangæsterne
hilser nonchalant paa ham, hvilket
han besvarer ved — med en Anstand,
der er en Konge værdig — at føre
den højre Haand op til den — og
saa forhenstående — guldressede
Kasket.

— Paa hver Side af Udgangen
har to mavesvære, oppustede og
stærkt rødmede Belfjente taget Plads.
— Go' Aften Sørensen! — (dette
Tilraab er henvendt til den ene Be-
tejnt) — naa, du var s'gu godt oppe
at køre i „Hønen“ i Aften, hva'?

Belfjenten smiler beskedent:
„Hønen er hans Stambeværtning;
dette bør tjene til hans Undskyld-
ning. Og hvad, Herregud — en
Belfjent er da ogsaa et Menneske;
naar blot man gaar ad Bagdøren

— og sidder i Værtens private Stue
— saa kan man s'gu godt spille et
Slag Kort og drikke sig lidt mere
fuld end sædvanlig; — det er jo en
Hemmelighed — som alle ved.

Efterhaanden stiler Menneske-
strømmen af; tilbage staar kun en
Flok forhulede Eksistenser af begge
Køn, der handler og tinger med
hverandre.

Og gaar en Handel i Orden, skal
der drikkes Lidkøb i den lille skumle
Kælderbeværtning lige overfor.

Her er Atmosfæren endnu værre
end i Danselokalet: Tobaksrøgen
hænger som store, uigennemtræn-
gelige Skyer, og Varmen er ube-
skrivelig. De fleste Borde er optagne,
men Parret finder dog en Plads,
lidt afsides.

— Mikkelsen ser noget søvrig
ud Aften, hva' Agnes?

Mikkelsen er den tjenende Aantid
og desuden Forretningens Trækplaster:
han drikker med Gæsterne,
spøger og skæmter, taler alvorligt
og ophøjet, naar det er nødvendigt,
giver gode Raad og hjælper med en
Femogtyve-Ka'l, naar der trænges
haardt til Væde.

Ja, Mikkelsen er enestaaende og
afholdt, men det, stadig at være i
Aktivitet, har taget en Del paa ham
og bevirket at Trækkene er udviske-
de og Kind og Pande furet, og at
Øjnene har tabt deres Glans og er
blevet svømmende og uklare.

— Naa, hva' ska' du ha'?

— Søns du ikke, vi sku' ta' en
Kop Kaffe og en Cognak; jeg har
ikke Lyst til at lave Kaffe, naar vi
kommer hjem?

Jo-oe, du gir'en vel — det sløjt
ma' Moneterne iallen?

— Li'som ikke altid det er mig,
der maa gi'?

— — —
Naar man ved halvfire-Tiden for-
lader Beværtningen, staar der endnu
en lille Gruppe ovre ved Porten.
Den bliver mindre og mindre, alt
som Tiden gaar. — Skuffede An-
sigter — ingen Forretningsgang i
disse Tider — Mændene har ingen
Penge.

Ogsaa her mærkes Krigens For-
bandedser.

Men næste Aften her er Dans
indfinder sig det samme Selskab,
det samme Skrabsammen, for om
muligt endnu engang at nyde Livet
i hele dets „Sødme“, for saa at gaa
under i Lastens dybe, uigennemtræn-
gelige Mørke.

Kai M. Woel.

Lidt om Grækenland.

—o—

Det moderne Grækenlands Kultur-
opgave er ikke ringe. Den kræver
udadtil en konsekvent og forsigtig
Politik og indadtil det kraftigste
Sammenhold af alle Nationens øko-
nomiske og aandelige Kræfter. Thi
efter Erhvervelsen af Kreta, Epirus,
Sydalbanien, det græske Makedo-
nien og nogle Øer i det ægæiske

Hav, er Grækenland, baade hvad
Areal og Befolkning angaar, vokset
til næsten det dobbelte. Arealet ud-
gør for Øjeblikket med et rundt Tal
regnet 120,000 Kvadratkilometer, og
Befolkningen ca. 5 Millioner. Be-
folkningens Tæthed er 40 Personer
paa hver Kvadratkilometer, et Fak-
tum, der ikke er ugunstigt for den
økonomiske Udvikling.

Forudsætningerne for denne er
uden Tvivl gode, thi Jordbruget,
der stadig er Landets vigtigste Nær-
ringsvej, udnytter af hele Arealet
kun 20 pCt., nemlig 15 til Agerland
og 5 til Vinavl. Hen ved 45 pCt.
af Arealet udgøres af Enge og Græs-
marker. En Trediedel af Landet er
Klippeterræn, der ikke kan lages
med i Betragtning. Hvis nu ikke
alene det hidtil ikke udnyttede Om-
raade bliver dyrket, men ogsaa de
klimatiske Forhold forbedres ge-
nennem rationel Skovdrift, vil Landet
uden Tvivl være i Stand til at brød-
føde sig selv. Hidtil har man im-
porteret store Mængder Hvede og
Mel fra Rusland og Amerika. Man
ser heraf, at det vilde være en far-
lig Sag for Grækenland at bryde
med England, der i Stand til fuld-
stændig at blokere Grækenlands ube-
skyttede Kyster.

Foruden Korn frembringer Græ-
kenland Tobak, Sukkerroer, Kar-
tofler og noget Bomuld. I Thessa-
lien er Silkeavl almindelig, men frem-
for alt produceres Olie, Vin og Syd-
frugter, der ogsaa danner Hovedpar-
ten af Udførslen. Korender blev i
det 19. Aarhundrede sendte i saa-
danne Mængder, at det kom til store
økonomiske og indrepolitiske Kriser.
Nu er Produktionen af Korender re-
guleret ved Lov.

Lige saa lidt som Landet kan brød-
føde sig selv, har det et tilstrække-
ligt Antal Husdyr. Hestebestanden
takserer man til 100,000, Kvæget til
100,000 og Faarene til 3 Millioner.
Kyst- og Øbefolkningen lever selv-
følgelig hovedsagelig af Fisk.

For en opblomstrende Industri
findes ogsaa de bedste Forudsæt-
ninger. Grækenlands Bjerge rum-
mer rige Skatte, der er lidet bear-
bejdede: Søv, Kobber og Jern-
malm, Blysolv særlig ved Laurion
i Nærheden af Athen, Brunkul paa
Eubøa, Marmor paa Øen Nexor,
Merskum ved Thebe m. m. — Lan-
dets Industri indskrænker sig til Skibs-
byggeri, Mølleindustri, Tilvirkning
af Tekstilvarer. Men det meste ind-
førtes fra Udlandet, thi Landet mang-
ler Kapital.

Hammershus.

—o—

Under Kristendommens Korsbanner

Den Kulturbølge, der med Kristen-
dommen omkring Aar 1000 vællede
ind over de nordiske Lande, fandt
omkring 1065 Vej til Bornholm. —
Det fortælles, at Lunds Ærkebisp,
Egin, som frivillig Apostel vandrede
omkring paa Øen og døbte mange.

Og efterhaanden som Tiden gik,
vandt den ny Religion mere Magt
og Indflydelse. Præsterne fik for
en stor Del deres Uddannelse i de
sydlige Lande, og der blev i disse
Korstogenes Tider et livligt Sam-
kvem med Romerriget, der bragte
de nordiske Folk meget nyt og værdi-
fuldt.

Øen blev inddelt i Sogne og Her-
reder, som styredes af Kongens Folk,
der ordnede Landets Forsvar og
som Vederlag afkrævede Befolknin-
gen Landgjæld.

Bornholms kirkelige Anliggender
lededes vistnok af Ærkebisperne i
Lund, og da der under Borgerkrigen
1146—57 opstod Uvenskab mellem
Svend Grathe og Lunds Ærkebisp,
Eskild, maatte Kongen som Sonoff
afstaa de tre af Øens Herreder til
Bispesædet i Lund som kirkelig
Ejendom, kun Vester Herred forbe-
holdt Kongen sig.

De Skatter og Afgifter, Kongen
havde opkrævet, skulde nu for en
stor Del betales til Bispem. Og da
disse Afgifter næsten udelukkende
bestod i Naturalier og Arbejdsydelse,
maa det antages, at Bornholmerne
har været spændt godt for ved Op-
førelsen af Kirker og Forsvarsanlæg.

Men først hen i det 12te Aarhun-
drede kom der rigtig Fart i Udvik-
lingen her paa Bornholm. De gamle
Trækirker og Kapeller afløstes af
grundmurede Kampestens Bygning-
er. Fra denne Periode regnes de
gamle bornholmske Sognekirker og
de to af Øens Borge, hvoraf endnu
findes anseelige Resler, nemlig Ham-
mershus og Lilleborg i Almindingen.

Det var Ufredens Aar og evinde-
lige Fejdetider, og Kirkerne, særlig
Rundkirkerne, lignede nærmest be-
fæstede Borge med svære Mure og
Skydehuller.

Eskild beklædte det betydnings-
fulde Embede som Ærkebisp i mange
Aar under Erik Lam, Svend Grathe
og Valdemar den Store, og i c. 28
Aar havde han forvaltet 3 af Born-
holms 4 Herreder. Trods sin Myndi-
ghed og Herskesyge synes han
at have været afholdt af den jævne
Befolkning paa Bornholm, som han
saa grundigt forstod at sætte i Ak-
tivitet.

Han efterfulgtes af den lige saa
myndige Biskop Absalon, der dog
levede i god Forstaaelse med Kon-
gen. De bragte Orden og Ro i
Landet og foretog i Forening det
berømte Togt til Rygen, hvor
de knuste Venderne Magt og er-
obrede Landet. Mange Bornhol-
mere have sikkert med Liv og Lyst
deltaget i denne Kamp og saaledes
faaet Hævn for de vendiske Sø-
veres talrige Plyndringer paa Born-
holm.

Der er i ældre historiske Beskriv-
elser anført, at Hammershus skulde
være bleven opført af Lunds første
Ærkebisp Asser i Aaret 1111, end-
videre skulde Valdemar den Store
have bygget det 1159 til Værn mod
Venderne Angreb. Der er ingen
Grund til at tvivle om disse gamle
Beretningers Sandhed, da de gamle

Murrester vidner om forskellige Ti-
ders Bygningsmaade, og Sandsyn-
ligheden taler for, at Borgen i de
Tider, ligesom andre Borge, har væ-
ret ødelagt, nedbrændt og atter gen-
opført mange Gange, indtil Tiden
og den romerske Kultur lærte For-
svarerne at benytte Kampestensmure
som et mindre brændbart og mere
solidt Byggemateriale.

Under de efterfølgende Bisper,
Andreas Sunesen, Petrus og Ulf,
eller i Tiden fra 1178—1253 menes
der at have været rolige Forhold
paa Bornholm. Venderne var under-
tvungne, Rygen erobret, og Pom-
mern og Meklenborg taget i Lehn
af den danske Krone. Valdemar Sejr
havde endog med en Flaade paa
1400 Skibe og ca. 100,000 Mand er-
obret Størstedelen af Østersølandene,
Livland, Estland og Kurland, saa
Bornholm har maaske i de Tider, i
alt Fald for Flaadens Vedkommende,
dannet en Slags Operationsbasis.

Under disse forskellige mer eller
mindre vellykkede Korstog fik Gejst-
ligheden megen Magt og Indflydelse.
Bisperne optrådte som Hærførere,
hvervede selv deres Krigere og
krydsede tidt Kongens Planer. En
af de mest stridbare var Jacob Er-
landsen, der 1254 var bleven Ærke-
bisp i Lund. Det var Kristoffer den
1ste, som dengang var Danmarks
Konge, og han fik for Alvor at føle,
hvilkent Magt og Myndighed Gejst-
ligheden under Pavens Beskyttelse
havde tiltvunget sig.

Kongen gjorde flere Forsøg paa
at fange Bispem, for at sikre sig
hans Person, og dette lykkedes en
Nat paa Gisleborg i Skaane. Men
havde det været galt før, blev det
værre nu. Gejstligheden rasede, og
Bispens Tilhængere tænkte kun paa
at befri ham og hævne sig. Ved
Pavens Hjælp fik man nu Fyrst Jar-
mar paa Rygen hidset paa Danmark.
Jarmar havde ogsaa gammel Gæld
at afgøre, Rygenserne havde Dan-
marks Krigertogt dertil i frisk Erin-
dring, thi Danmark havde lige maat-
tet give Aikald paa alle erobrede
Besiddelser syd for Ejderen.

Medens Jarmar rustede døde Kri-
stoffer, og den af hans Enke i Hast
sammenskrabede Bondehær led i
Sammenstødet med Venderne et
frygteligt Nederlag. Da ilede den
norske Kong Hakon Eukedronningen
til Hjælp, og Jarmarskyndte sig
hjem.

Under den langvarige Fejde mel-
lem Bispem og Kongen, havde Kri-
stoffer frataget Bispestolen Bornholm,
og Jyrst Jarmar vendte sig herhen.
Bornholmerne og Kongens Krigsfolk
paa Øen kunde ikke modstaa denne
Overmagt, men led et afgørende
Nederlag.

En gammel Bispekrønike fortæller
bl. a. følgende:

„Han (Fyrst Jarmar) drog med
Erkebispens broder Anders Erland-
sen til Bornholm og belagde Ham-
mershus Slot. Besætningen maatte
overgive sig og 200 Mand blev
fængte, af hvilke en Del blev hen-
rettede og resten blev med ham
fængt bortført til at ransoneres. —

Erkebispens Broder, Anders Erlandsen, blev tilbage paa Bornholm".

Ogsaa Kongens Borg „Lilleborg" gik ved denne Lejlighed op i Luer. Udgravninger af dens Ruiner har ikke blot bragt en Mængde Vaaben, Jernsager og Mønter fra Kristoffer den 1stes Tid frem for Dagens Lys, men ogsaa mange Beviser paa, at Borgen er bleven ødelagt ved Ild.

Først Jaromar drog nu altes tilbage til Rygen, og Ærkebispens blev tilbage, for atter at sætte Hammershus i Forsvarstend og betragtede Øen som hørende under Bispestædet.

Smertens Betydning.

—0—

Til hvilken Nytte er Smerten? Kunde vi ikke lige saa godt undvære den? Er den ikke udelukkende et Tugteris, skabt til at prøve og lutre os?

Disse Spørgsmaal indfinder sig let hos forpinte Mennesker, og man kan ikke undre sig over, at de fleste tror, at Verden vilde være langt lykkeligere, om Smertefølelsen ikke eksisterede.

Vi kan imidlertid ikke undvære Smerten, og selv om man kalder den et Onde, saa er den dog et af de nødvendige. Smerten er Legemets Sprog, det, hvormed det udtrykker, at der er noget galt paa Færde, og hvormed de angiver, hvor Fejlen bør søges. Smertefølelsen er en Advarsel, foruden hvilken vi ikke kan vogte os for den skadelige Indflydelse, der truer vort Legeme.

Lad os f. Eks. tænke os et lille Barn, der kommer til at røre ved en varm Ting. Barnet brænder sig og græder, fordi det gør ondt, og man synes det er Synd, at det lille Væsen skal lide saaledes. — Men lad os en Gang forestille os, hvad der vilde ske, om ikke Smertefølelsen eksisterede. Barnet vilde da ikke trække Fingrene til sig og ikke græde, og paa den Maade ikke henlede Opmærksomheden paa, at der var noget galt paa Færde, og Følgen deraf vilde simpelt hen blive, at det vilde paadrage sig frygtelige Brandsaar.

Man har Eksempler paa, hvor skæbnesvangert det kan blive for et Menneske, naar det delvis har mistet Smertefølelsen. Ved visse Rygmærssygdomme kan Evnen til at føle Smerten svinde bort fra større eller mindre Dele af Legemet, og det er da hændt, at en saadan Patient ved at staa med Ryggen mod en hed Kakkelovn har paadraget sig saa alvorlige Brandsaar, at det har haft Døden til Følge. Hudens Evne til at føle Smerte spiller derfor en stor Rolle i det daglige Liv, idet man hurtigt, om ogsaa umildt, mindes om, at man skal tage sig i Agt.

Ligesom Huden er ogsaa de indvendige Organer i Stand til at føle Smerte, naar de rammes af en eller anden skadelig Indflydelse, der griber ind i deres Funktion. Spiser man noget skadeligt, faar man Mavesmerter, og er man ved at faa Lungebetændelse, indledes Sygdommen med Sting i Brystet. Slige Smerter er altid Tegn paa, at der er noget galt paa Færde, thi alle normale Funktioner i Legemet med Undtagelse af Fødselen foregaar uden Smerte. Men at tyde Smertens Sprog er ikke saa let, da de Sygdomme, der kommer fra de indre Organer, kan ytre sig meget forskelligt.

Evnen til at føle Smerte er højest forskellig hos de forskellige Individuer. Nogle føler stærk Smerte ved en ringe Aarsag, andre taaler betydelige Indgreb uden at føle stærk Smerte. Som Regel kan man sige, at sunde og kraftige Naturer under Sygdom føler langt større Smerter

end svage og sygelige Mennesker. Kvindernes Smertefølelse er i Reglen ikke saa stor som Mændenes. Disse Forhold er imidlertid vanskelige at bedømme, da Ytringerne af Smerten kunde være større eller mindre, alt efter som Patienten er mere eller mindre taalmodig og vildestærk. Naar Døden nærmer sig, bliver Smertefølelsen svagere paa Grund af Nervernes Udmattelse.

Man kan vænne sig til al Ting, ogsaa til Smerte, saa at disse føles mindre eller maaske helt ophører, skønt Aarsagen stadig er til Stede. Dette Forhold er saa vidt uheldigt, som Smerterne jo er at opfatte som Legemets Protest mod en eller anden skadelig Indflydelse. Mange Mennesker lever i vor Tid under ugunstige og uheldige Forhold, der i Begyndelsen har voldt dem Smerte eller Ubefrag, men som de lidt efter lidt har vænnet sig til. Dette kan delvis hidrøre fra Legemets Tilpasningsevne, delvis skyldes det i dette Tilfælde en Slappelse af Smertefølelsen. Hver Tobaksrøger ved, hvilken Ubefrag den første Cigar voldte ham, og hvor voldsomt Legemet protesterede mod Indførelsen af denne ny Gift. Men allerede med den anden Cigar gik det bedre, og til sidst udeblev de ubehagelige Følelser helt og holdent.

Heldigvis er de fleste alvorlige Sygdomme ledsaget af saa stærke Smerter, at man allarmes og i rette Tid kan søge Hjælp. Men der findes ogsaa Sygdomme, der udvikler sig lumsk og snigende og uden større Smerte, som er saa meget farligere, fordi man i lang Tid overser dem. Til saadanne Sygdomme hører f. Eks. Tuberkulose, Kræft, Sukkersyge og Nyrelidelser.

Over for de Smerter, der følger med en Sygdom, er det nødvendigt at vise Taalmodighed og Viljestyrke, saa at man ikke helt og holdent overgiver sig til Smerten. I vore Dage synes Modstandsevnen over for Smerter kun ringe i Sammenligning med, hvad der var Tilfældet i gamle Dage. Vore Forfædre viste en hel anden, ofte næsten utrøelig Modstandskraft og Vilje. Napoleons Livkirurg Larrey beretter saaledes om en gammel General, der under et Slag fik det ene Ben knust af en Kanonkugle. Larrey amputerede Benet (uden Bedøvelse), og efter at Generalen var blevet forbundet, satte han altes op paa sin Hest og — red videre.

I vore Dage taaler man ikke saa meget. Man fordrer ofte, at Lægen skal holde Smerterne borte, som om det var det hovedsaglige. Det er ganske vist en Læges Pligt at skaae sine Patienter for Smerter, særlig naar disse er stærke og vedvarende. Men nogen Taalmodighed bør der vises af Patienten, og den Læge, der kritikløst tager Hensyn til Patientens Krav om at standse Smerterne, gør ham kun en daarlig Tjeneste.

Naar man forjages fra sit Fædreland.

—0—

Den berømte serbiske Billedhugger Georg Jovanovitsj, Grundlægger af Serbiens Kunstakademi, har som saa mange andre maattet forlade sit Fædreland og opholder sig for Øjeblikket i Paris, hvor han under Udstillingen 1906 blev meget feteret.

I et Interview, som en af „Le Matin"s Medarbejdere har underkastet ham, skildrer Kunstneren de Kvaler, han og hans talrige Ulykkesfæller har maattet udstaa, inden det lykkedes dem at komme til et Sted, hvor de kunde føle sig sikre.

„Vi var henimod 1000 Mennesker", fortæller han, „der den 6. November brød op fra Krusevatz; vaa-

benføre Mænd fra 18 til 50 Aar, unge Knæse fra 14 til 18 Aar, alle mulige Embedsmænd og en Mængde Familier. Vi gik til Fods til Pristina, uden omtrent at faa Føde under Vejs; men det var først, da vi forlod denne By, at de virkelige Lidelser begyndte. Om Brød taltes der ikke længere; det var ganske ude af Betragtning. Naar en af Indbyggerne i de Landsbyer, hvor vi overnattede, havde en Bid Brød til overs, var der Hundreder af Arme, som rakte ud imod ham og tilbød at betale ham, hvad han vilde have for den kostbare Bid.

Da vi kom til Prisen, fik vi at vide, at Bulgarene befandt sig i Omegnen af Gibro, og at vi ikke kunde komme videre. Vi maatte altsaa forsøge at naa Adriaterhavet. At gaa direkte gennem Albanien for at komme til Skutari, var den korteste, men ogsaa den farligste Vej. Folkelammene i disse Egne er vilde af Naturen og bekendte for at overfalde de rejsende, udplyndre og myrde dem. Vi besluttede derfor at gaa gennem Montenegro.

Det var forfærdelige Timer, da vi vandrede op over Fjældene i 1600 Meters Højde. Stierne gik langs dybe Afgrunde. Jorden var haardt frossen. En Snestorm indhyllede os i sine Hvirvler. Børnene blev transporteret i Kurve, der var ophængte paa Muleslernes Rygge. Hvert Øjeblik lagde en eller anden af mine stakkels Rejsekammerater sig ned paa Vejen, ude af Stand til at gaa videre, og vi maatte overlade ham til hans Skæbne. Nedstigningen var endnu værre en Opstigningen. Hvert Skridt var livsfarligt, og vi saa ikke længere Gestedien, som vi hidtil havde fulgt.

Montenegrinerne var mere gæstfri end Albanerne, men de stakkels Mennesker savnede jo selv det nødvendige. Vi levede en hel Dag af en Daase Sardinier, som vi betalte med 10 Francs. Montenegrinerne tog mod vore Sedler, medens Albanerne havde forlangt Betaling i østrisk Sølv. I Ipek kunde vi omsider, efter tre Ugers Nød og Savn, købes os Kartoffler og hvide Bøner.

Desværre kunde vi ikke, som vi havde haabet, faa Lov til at blive i Skutari, da vi endelig naaede denne By, og vi besluttede da at begive os til Fods til Durazzo. Men næppe havde vi gaaet 25 Kilometer, før vi kom til et Morads, som hverken Mennesker eller Dyr kunde komme igennem. En serbisk Officer klædte sig af og forsøgte at svømme over, men han maatte opgive Forsøget.

Vi vendte altsaa om igen i Retning af Skutari, og efter nogle Dages Forløb lykkedes det os at komme om Bord paa et italiensk Skib, der gik til St. Jean-de-Medua.

Kvinder, Børn og Oldinge havde vi været nødt til at lade blive tilbage i Serbien. Ofte maatte vi forlade dem i Byer, der truedes af Fjenden. Det var forfærdelige Øjeblikke.

Vort Fædreland er nu udslettet af Evropeas Kort. Vort Folk har gennemgaaet usigelige Lidelser!

Ved Ankomsten til Paris modtog Javanovitsj den sørgelige Meddelelse, at hans Søn, som stod ved den franske Front, havde fundet Heltedøden.

Tyske Krigsdigte.

(Oversat af Chr. Jørgensen.)

—0—

Soldatens Fadervor.

Fader vor, o du som er i Himlen, frels mit Fædreland fra Fjende-

vrimlen.

Helligt vordt Navnet dit, det høje. Dør jeg, lad da spire af min Møje

Kimen til et nyt, et Fredens Rige mine Børnebørn skal se fremstige. Lad dit Rige komme —

styrk vort Hjerter, naar vi svage vaander os i Smerte. Dør jeg, lad mig sukke i min Vætryk og stærk i dig: Din Vilje ske som i Himmelen saa her paa Jord. Salig den, som dør med disse Ord. Giv os dagligt Brød i Borg og Hytte: lad ej Tysklands Høst bli Fjendebytte Og forlad du os vor Skyld i Naade, — hold vort Hjerter rent fra Synd

og Vaade — som vi vore Skyldnere forlade: — dem, som krænkede os, vi vil

ej hade.

Led os ej i Fristelse — men aaben gør vor Vej, og rene vore Vaaben fra alt Smuds.

Og fri os fra det onde. Giv os Fred, og læg hver blodig Vunde,

men lad os ej frem til Freden vinde, før vi naar saa vidt, at ingen Fjende trodse tør vort Fædreland det kære. Dit er Riget, din er Magt og Ære, dit i Evighed er det altsammen ... Graa jeg knæler for dig, Herre —

Amen!

Kurt Anker, Captain.

× × ×

Krig.

En By passerer vi. I Maanens Skin den ligner tyske Byer, lyst og rolig. Og Maanesølv glimrer paa hver

Bolig,

den gamle Brønd og Kirketaarnets Tind.

Af modne Æbler og af Vin en Duft ombølger Tagene og stemmer Sindet. Træerne bøjer sig i Maanekinnet, saa saligt trætte i den blide Luft.

Et Lyn. — Et Skrig. — Al Fred og Drøm forsvinder, opløser sig i Brand, i Mord og Skud som Piskeknald, og Røg, der tykt sig tætter.

Fremad! Paa Himmelen et Brandskær skinner.

Spærværk fra faldne Mure rager ud mørkt, truende, som Galger og Skeletter.

E. Etienne,

Underofficer i Reservén.

Allinge Kirkenyt i Januar.

Døbte: 2.: Manufakturist Georg Emil Vesths Datter Liger Marie Vesth af Allinge. Avlsbruger Sejer Andreas Kofods Datter Karen Kofod af Sandvig.

Begravede: 4.: Fyrbøder Hans Anton Marker af Allinge-Sandvig Landdistrikt, 58 Aar gl. 9.: Ugift Alvilda Johanne Olsens dødfødte Dreng.

Ægteviiede: 18.: Ungkarl, Snekermester Niels Peter Pedersen af Gudhjem og Pige Agnes Emilie Margrete Munch af Sæne. 28.: Ungkarl Fisker Alfred Laurentius Petersen af Tejn og Pige Annine Holoug af Allinge (i St. Ols Kirke). 30.: Ungkarl, Fodermester af Østerlars Rasmus Christian Vilhelm Sørensens og Pige af Allinge Ottoline Ottoline Olga Lind.

Olsker Kirkenyt i Januar.

Døbte: 1.: Avlsbruger Anton Peter Kristian Kures Datter Hedvig Kristine Kure af Olsker. Avlsbruger Christen Peter Jensens Datter Asta Elisabet Jensen af Olsker. 9.: Fisker Oluf Johannes Hansinius Bentsens Søn Johannes Andreas Bentsen af Tejn. Baneformand Emil Peter Jensens Søn Børge Lund Jensen, Tejn Jernbanestation. 16.: Fisker Johan Olsens Datter Helga Marie Olsen af Tejn. Avlsbruger Ejnar Jørgen Jakobsens Søn Hans Georg Lyngberg Jakobsen af Tejn. 30.: Gaardejer Christian Marinus Christensens Datter Bodil Christine Christensen af Pæregaard.

Begravede: 14.: Hfv. Husmand Eli Christian Hansen af Olsker, 79 Aar gl. Enke Kristine Margrethe Hansen f. Koefod af Olsker, 83 Aar gl.

Hotelejer Fr. B. Bidstrup mistede forleden sin unge Hustru efter en ondartet Lungebetændelse. Begravelsen fandt Sted i Gaar Eftermiddags fra Allinge Kirke under stor Deltagelse fra Slægt og Venner. Pastor Højrup holdt en særdeles stemningsfuld Tale, og efter at Sangforeningen under Overlærer Kofods Ledelse havde sunget: „Lyksalig, lyksalig, hver Sjel, som har Fred", bar man Kisten, der var nydeligt pyntet med talrige signerede Kranse, op til Kirkegaarden, hvor Jordfæstelsen fandt Sted.

Gudstjenester og Møder.

—0—

Søndag d. 6. Februar

Allinge K. Kl. 9½ Skrm. Kl. 9 Ols Kirke Kl. 2 — — 1½

(Lejlighed til at bringe Søndagsmissionen en Gave.)

Kl. 3 Efterm. taler Boghl. Rasmussen i Sandvig Missionshus, Kl. 6 i Allinge Menighedshjem.

Tirsdag Aften Kl. Fælles Ungdomsmøde i Bethel i Olsker. Præsten taler.

Onsdag Aften Kl. 8 Kredsmøde i Hjemmene.

Freitag Aften Kl. 8 Missionsmøde i Sandvig. Præsten taler.

Evan. luth. Missionsforening Allinge Kl. 3½. Forsamling.

Rutsker Missionshus Kl. 9½. G. Rønne.

Eskimoens Kvinderov.

—0—

En ung Eskimo forelskede sig dødeligt i sin værste Uvens Datter, hvis Hytte stod lige ved Siden af hans. Da det var ham umuligt at vinde den Hulde, besluttede han at gaa frem paa sine Forfædres Maade, nemlig at røve hende. Kort efter at han havde besluttet dette, blæste der en vældig Storm op. Der dannede sig en ster Revne i Isen mellem hans og hans Elskedes Hus; men der stod tilbage en smal Stribe som en Bro over Revnen. Den forelskede Eskimo benyttede sig øjeblikkelig heraf. Midt om Natten krøb han lydløst til sin Fjendens Stue for at stjæle den skønne Pige. Forsigtig løftede han Sælskindsposen, hvori han troede den Elskede laa i dyb Søvn, og lagde den paa sin Skulder. Da han lykkelig var kommen over Isbroen, greb han sin Økse og ødelagde Broen, for at hans Fjende ikke skulde kunne følge ham.

Da han kom ind i sin egen Stue, aabnede han forsigtig Sækken for at omfavne sin Elskede, men foer forskrækket tilbage.

Han havde taget fejl. Det var hendes strænge Fader!

En næsten ny Sofabænk

er billig til Salg hos Jensinius Larsen, Sønderg., Allinge.

En Karl, 18—20 Aar, som er vant til Landbrug og kan passe Heste, kan faa Plads til 1ste Maj paa Kaggård i Ruts

En Lejlighed til Leje

hos Joh.s. Pedersen, Vesterg., All. En Høvelbænk er til Salg samme Sted.

En let Fjedervogn

til 3000 Pd. er billig til Salg paa Skærpinge i Rutsker.

To 2-Vær. Lejligh.

— centralt beliggende i Allinge — den ene med Køkken, er til Leje, om ønskes delvis møbleret. Bogtrykkeriet anviser.

En Pige,
der vil malke, kan til 1ste Maj faa
Plads paa
Aldersro pr. Allinge

En flink Pige
søges til 1ste Maj paa
Kjøllegaard i Rutsker.

En Pige, 14-16 Aar,
som vil passe Børn, kad faa Plads
til 1ste Maj paa
Hyldegaard i Olsker.

Haandbroderi
udføres af
Juliane Didriksen, Sandvig.

En flink Pige
som vil malke to Køer, kan til 1ste
Maj faa Plads paa
Hallelyst, Allinge.

En flink Pige
kan til 1ste Maj faa Plads paa
Klingegaard i Rutsker.
Telefon Hasle 87.

Hvidkaal
haves endnu til billig Pris.
I. B. Larsen.

Gode Chalotter
købes til 25 Øre pr. Halvkilo.
Hallelyst, Allinge.

Et Parti Spegesild
er til Salgs hos
Ferdinand Bendsen, Tein.

Friedlands Ildtændere,
12 Øre Pakken, faas hos
J. B. Larsen, Allinge.

Billeder indrammes
hurtigt og billigt.
Hans Chr. Lund
ved Skolen.

Det aarlige Udsalg

omfatter Rester og Partivarer. = Priserne
paa Resterne ere særlig billige.

Iaar kan man opnaa særlig fordelagtige Indkøb paa alle øvrige Manufaktur-
varer, idet der i Udsalgstiden gives den sædvanlige Udsalgsrabat paa alle Varer, der
ikke yderligere ere nedsatte.

Da det er vanskeligt at fremskaffe Varer til de nuværende Priser, sker Sal-
get kun mod Kontant.

Chr. Olsen, MESSEN, Allinge.

Ved at benytte

Langelands Kontrollfoder

opnaas den største Mælkemængde og den højeste Fedtprocent,
og Kreaturerne holdes i god og sund Stand. Foderet sælges
under betryggende Kontrol. Forlang Tilbud og udførlige Op-
lysninger hos Aktieselskabet

Nordlandets Handelshus.

Telefon Allinge 7.

Allinge Bogtrykkeri anbefales. Telefon 74.
Regnskabsbøger og Kontrabøger leveres efter ethvert Skema.

Birkebrænde.

I sidste Halvdel af Februar alhol-
des paa min Skovlod i Olsker Auk-
tion over flere Hundrede Bud Birke-
Brænde.

Gellius Lind.

Til Afkogning

købes Heste, Kreaturer og Svin
til høje Priser.

Konrad Nielsen,
ved Mægaard, Olsker.

Ægte Sunlight-Sæbe.

Ægte Pefechtions-Sæbe.

bedste eksisterende Sæber
til Tøjvask

faas hos I. B. Larsen Allinge

By- og Herredsfuldmechtig

Johannes Kofoed, Hasle.

træffes paa Raadhuset i Allinge
hver **Mandag** efter Kl. 10 Forn. og
i Klemensker Kro hver **Fredag**
fra 2—5 Eftm.

Cement, Tagpap,

Tag- og Staldvinduer, Murgryder, Fyrdøre,
Riste og Renseluger anbefales til billigste Priser.

Allinge Kolonial- Produktforretning.

Prima Limfjords-Østers

og Muslinger

anbefales til billig Pris.

J. B. Larsen.

Lækeroltabletter

Nadarpastiller

Mentholbolcher

ægte China Livs Elixir

Sybilles Livsvækker

faas hos J. B. Larsen Allinge

Husk vort velassorterede

Trælast-Lager!

Forlang Tilbud, og vi er til Tjeneste.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Godt købsudsalget

i

Nordlandets Handelshus

vedvarer til den 17. Februar.

Alle Slags Manufakturvarer til enormt billige Priser.

Flere Artikler er nu blevet yderligere nedsatte i Prisen.

Uld og strikkede Klude tages i Bytte.

Allinge Ur- og Guldsmedeforretning

anbefaler

Fest- og Brudegaver, Smykker, Lommeure, Stueure, Brillen etc.

Alt i stort Udvalg til billige Priser.

NB. Navn isættes gratis i Løbet af 1/3 Time. — Telefon 93.

A. M. Lindberg.

Vor bekendte fine Kaffe

samt The, Chokolade og Cacao

anbefales det ærede Publikum.

NB. Chokolade og Cacao til gamle Priser.

Kaffe, altid friskbrændt og nymalet.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vi har fortrinlige sunde Foderstoffer

til forholdsvis billig Pris og anbefaler særlig

Frisklavet dansk Klidmelassefoder a 9 Kr. 75 Øre,

do. do. Blodmelassefoder a 9 Kr.

Disse Foderstoffer er i Sække paa 50 og 75 kg Netto.

Nordlandets Handelshus.

Vi anbefaler

vort velassorterede Lager af

Isenkram, Glas, Porcellæn og Fajance

til billigste Priser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Brødrene Anker

Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsindlæg. Vand- & Aljepumper m. m.

Ekstra Kvalitet engelske Smedekul a 4,25

Store Derbyshire Ovnkul a 3,75

Kraftige tyske Ovn-Cinders a 2,75

pr. hl, sælges renharpede fra Lager og frit tilkøbt heri Byen, pr. Netto kontant.

Nordlandets Handelshus.

Bestillinger paa

Græsfrø og Gødning

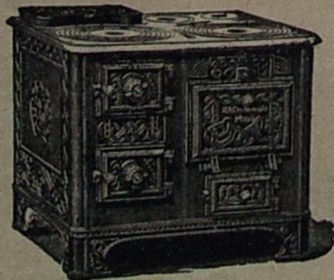
modtages gerne hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Morsø Regulerings-Komfurer

bager og steger ganske fortrinligt.

Nr. 30
a 30 Kr. 50 Øre
Netto.

Nr. 29
a 26 Kr. Netto.

De ere rummelige og meget solide.

Disse fyres og reguleres ligesom Magasinovne. Støbt af fineste Jern med støbt Stegeovn, stor Vandgryde, Kageplade, Bradepande, 1 Endeblade og med store Kogehuller.

Sælges i

Nordlandets Handelshus i Allinge.

Ordet er frit!

Vi ger vore mange Læsere i By og paa Land opmærksom paa, at enhver kan faa optaget Artikler og Indlæg om Emner af almen Interesse i „Nord-Bornholms Ugeblad“.

Betingelsen er kun, at det skrevne er holdt i en sømmelig Form og indenfor rimelige Grænser, samt at Indsendere — til Underretning for Redaktionen — opgiver Navn og Adresse. Ligeledes modtager Redaktionen gerne Meddelelser om saadanne Ting og Forhold, som egner sig til Behandling i Bladets Spalter.

Dette gælder baade Byen og Landet, og det er en Selvfølge, at Redaktionen altid vil iagttage den strengeste Diskretion med Hensyn til sine Kilder.

Toget afgaar

Søgnedage:

Sandvig—Rønne.				
Fra Sandvig	7 ⁰⁰	10 ¹⁵	3 ¹⁰	7 ⁵⁵
Allinge	7 ⁰⁸	10 ²⁸	3 ²⁰	8 ⁰⁵
Tein	7 ¹⁹	10 ³⁷	3 ³²	8 ¹⁵
Rø	7 ³⁶	10 ⁵⁴	3 ⁴⁹	8 ³³
Klemensker	7 ⁵⁸	11 ¹⁷	4 ¹²	8 ⁵³
Nyker	8 ¹⁰	11 ³¹	4 ²⁶	9 ⁰³
Til Rønne	8 ³⁰	11 ⁵²	4 ⁴⁷	9 ⁴⁰

Rønne—Sandvig				
Fra Rønne	7 ¹⁸	10 ³⁰	3 ³⁰	8 ¹⁵
Nyker	7 ³⁸	10 ⁵¹	3 ⁵¹	8 ³⁵
Klemensker	7 ⁵⁵	11 ¹⁶	4 ¹¹	8 ⁵²
Rø	8 ¹⁴	11 ³⁷	4 ³²	9 ¹¹
Tein	8 ³⁰	11 ⁵³	4 ⁴⁸	9 ²⁷
Allinge	8 ⁴⁹	12 ⁰⁶	5 ⁰¹	9 ³⁹
Til Sandvig	8 ⁴⁸	12 ¹²	5 ⁰⁷	9 ⁴⁵

Søn- og Helligdage.

Sandvig—Rønne.				
Fra Sandvig	8 ⁴⁵	1 ¹⁰	6 ⁰⁰	7 ⁵⁵
Allinge	8 ⁵⁸	1 ¹⁸	×	8 ⁰⁵
Tein	×	1 ²⁹	×	8 ¹⁵
Rø	9 ¹⁷	1 ⁴⁶	6 ³²	8 ³³
Klemensker	9 ⁴⁴	2 ⁰⁶	6 ⁵⁰	8 ⁵³
Nyker	×	2 ²⁰	×	9 ⁰³
Til Rønne	10 ⁰⁵	2 ⁴⁰	7 ²⁰	9 ³⁰

Rønne—Sandvig				
Fra Rønne	9 ¹⁰	1 ³⁰	4 ⁰⁰	8 ¹⁵
Nyker	9 ¹⁷	1 ⁵⁰	4 ²⁰	8 ³⁵
Klemensker	9 ⁵⁸	2 ⁰⁷	4 ³⁷	8 ⁵³
Rø	9 ⁴⁰	2 ²⁶	4 ⁵⁶	9 ¹¹
Tein	×	2 ⁴³	5 ¹²	9 ²⁷
Allinge	10 ¹³	2 ⁵⁴	5 ²⁴	9 ³⁹
Sandvig	10 ³⁰	3 ⁰⁰	5 ³⁰	9 ⁴⁵

Rococo.

—0—

Hiernt fra vor Tid, — hvor Eventyret boer i en af Nisje-Rilder giennem-skuget Dal, som senter sig med Eftagelse dybt og fald, der blomstrer Gæddelen og Cikorien.

Der hviler jeg — I kender vel Historien: en Flygtning fra vor Storm-Tids vilde Dal. Min heede Pande koster Blinløvs-Blorten og Lindet stemmes thit i Skovens Sal.

Fanner og Lympher svinger sig i Dands der hvor Sol-Plet Skovens Rund for-gyllder og Græssets Grønne faanger Gløds og Gløds.

En dempet Fred ind-hyller Lind og Sands, en stille Stemning mine Læser fylder: Rococo-Drømme — Gyrdetids-Lyaller. Christian Jørgensen.

Søger De en Livsledsagerske,

skal den gamle Cykle sælges, ønsker De Adgang over deres Ejendom forbudt, har De fundet et Par Galoscher, skal der være politisk Møde eller Bal, har De Kreaturer til Salg eller vil De købe saadanne, har De faaet nye Varer hjem, paatager De Dem Reparationer, har De startet en ny Forretning — hvordan skal Folk saa faa det at vide, hvis De ikke averterer i et Blad, som virkelig læses.

„Nordbornholms Ugeblad“ læses af saa at sige alle i Nordre Herred og er derfor et fortrinligt Annonceblad. Send deres Annoncer til „Nordbornholms Ugeblad“.

Telefon Nr. 74.

Allinge-Sandvig Sygekasse

Bestyrelsen har antaget Snedker Herman Mortensen i Allinge som Kasserer for Sygekassen, som fra Dags Dato indkasserer Kontingentet og udbetaler Sygehjælp m. m.

Allinge, den 18. Januar 1916.

Bestyrelsen.

Pirma kontroll. Foderstoffer

anbefales til billigste Dagspriser fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

NB. Vi har endnu et Parti Glutenfoder.

J. B. Larsen, Allinge, anbefaler:

Grønne Ærter, fine,	i 1 kg	Daaser 1.00,	1/2 kg	Daaser 53 Øre.
do. mellemfine	i 1 kg	—	86, 1/2 kg	— 46
do. grove	i 1 kg	—	70, 1/2 kg	— 38
Perlebønner	i 1 kg	—	55, 1/2 kg	— 33
Snittebønner	i 1 hg	—	55, 1/2 kg	— 33
Voksbonner, overskaarne	i 1 kg	—	55, 1/2 kg	— 33
do. hele	i 1 kg	—	55, 1/2 kg	— 33
Fine Suppeasparges	i 1 kg	—	160, 1/2 kg	— 85
Fine Slikasparges	i 1 kg	—	220, 1/2 kg	— 116
Asparges Afsnitter	i 1 kg	—	105, 1/2 kg	— 58
Carotter	i 1 kg	—	105, 1/2 kg	— 58, 1/35
Selleri i Skiver	i 1 kg	—	75, 1/2 kg	— 43
Spinat, finhakket	i 1 kg	—	95, 1/2 kg	— 50

Telefon 12. J. B. Larsen Telefon 12.

rimatyske

Stenkulsbriketter

er et meget renligt, kraftigt og drøjt Brændselsmateriale.

Sælges a 260 Øre pr. 50 Kilo i

Nordlandets Handelshus.

Kolonialvarer

i bedste udsøgte Kvaliteter til billigste Dagspriser anbefales fra

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Ledige Sække og Poser,

ledige Tønder og Dunke, ledige Kasser og Flasker beder vi bestemt om at faa tilbage inden 1ste Februar: derefter bliver disse ført i Regning og maa betales.

Nordlandets Handelshus.

Til Stegning og Bagning

anbefales vort ekstragode Plantefedt.

NB. Husk vor ekstragode **Margarine Nr. 48**

Aldeles fortrinlig til Bordbrug.

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevilkår til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Kontroll. Foderblanding

fra Øernes Andelsselskab

bestaar af 25 pCt. Texaskager, 20 pCt. N. O. Kager, 15 pCt. Jordnødkager, 30 pCt. Soyaskraa og 10 pCt. Rapsskraa; endvidere et Indhold af 6,77 pCt. Fedt og 44,44 pCt. kvælstofholdige Stoffer. Prisen er idag 13 Kr. 25 Øre pr. 50 kg. Oplag hos

Nordlandets Handelshus.

Clwëtta's

„ALBA“

Crémant Chocolade
FINESTE DANSK FABRIKAT

I Kager og Ruller fra 10—100 Øre